

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 78. — STEV. 78.

NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 2, 1924. — SREDA, 2. APRILA, 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

NEMIR V JUGOSLAVIJI UGAJA GRKOM

Novi grški režim, ki nima nikake prave podlage, vidi upanje v tem, da je Srbija preveč zaposlena z notranjimi zadevami, da bi mogla postati agresivna. — Macedonci pomagajo Hrvatov? — Vmeševanje Srbije v macedonske zadeve.

Atene, Grška, 1. aprila. — Nekaj se vedno zgodi na bližnjem iztoku, ko nastopi gorkejša vreme. — Tako se glasi stara carigradska prislovica, katero potrjuje najnovejša parlamentarna kriza v Turčiji obenem z republikanskimi razvoji na Grškem in v Perziji.

Novi režim na Grškem, ki se sicer boji, da bo preje ali poje prisiljen poslužiti se drastičnih metod, najde nekaj upanja v uspehu seljaške hrvaške stranke v jugoslovanskem parlamentu. Tudi če ne bo postal srbski sosed Grške republikanski, bodo notranje težkoče preprečile vmeševanje Srbije v grške zadeve. Jugoslavija je sestavljena iz preštevilnih narodnih in verskih elementov, da bi bila trajna zveza mogoča, in Srbi so vse preje kot pripravljeni jemati povelja od Hrvatov, Slovencev ali bosanskih mohamedancev.

Ta položaj ovira vmeševanje Srbije v macedonske zadeve ter je zavzelo celo bolj vznemirljive preporečije kot približno pred enim desetletjem, ko so se pričele balkanske vojne. Hrvatje delajo roko v roki s Todorjem Aleksandrovom, voditeljem macedonskega neodvisnostnega gibanja, o katerem se glasi, da ima za seboj petdeset tisoč težko oboroženih guerilla-bojnikov.

Bolgarska vlada, kateri prete Macedonci, kojih načelnike je dala vlada aretirati, da ohrani mir s Srbijo, pa upa, da bodo bolgarski kmetje za enkrat preveč zaposleni z delom na polju, da bi se sedaj resno lotili politike. Agrarska organizacija umorjenega prejšnjega ministrskega predsednika Stambolijskija, ki je odločno republikanska, postaja z vsakim dnem močnejša.

V FAŠISTOVSKEM GLAVNEM STANU JE EKSPLODIRALA BOMBA.

Rim, Italija, 1. aprila. — V glavnem stanu napoleonskih fašistov je eksplodirala bomba. En fašist je bil usmrčen, več drugih je bilo pa ranjenih. Kdo je položil bombo, se zaenkrat še ni dalo dognati. Oblasti so uvedle obširno preiskavo.

AMERIŠKI MILIJONAR V ATENAH.

Atene, Grško, 31. marca. — Sem je dospel iz Pireja ameriški milijonar Pierpont Morgan ter izjavil, da kriziraj v svrhu razvedrila po Sredozemskem morju in da zima časa za javne skupščine in slavnosti.

Obedoval je pri Henryju Morgenthau-u, načelniku ameriškega Near East Reliefa. Pri obedu je bilo navzočih tudi par sto grških sirot.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

ne petom naše banke izvršujejo nasejalivo, hitre in po nizkih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA

Na polnili na naše polne in izplačilo "Polni škrovi navod" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je naša banka izplačilo najugodnejše.

1000 Din.	\$13.40
2000 Din.	\$26.80
5000 Din.	\$66.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Na polnili na naše polne in izplačilo "Jadranska banka" v Trstu, Opatici in Zadru.

200 lir.	\$10.10
300 lir.	\$14.85
500 lir.	\$24.25
1000 lir.	\$47.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 10 centov za poštnino in druge stroške.

Na polnili, ki prispejajo smotno pet tisoč dinarjev ali po dva tisoč lir daviljamo po možnosti po posebni pogodi.

Vrednost dinarjev in lirar sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega. Našim nam po ceni onega dne, ko nam daste poslani denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslali najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
20 Cortlandt Street Tel. Cortlandt 199 New York, N. Y.
Glavno ustanovišče: Jadranska Banka.

McADOO-JEVA DESNA ROKA.

Če bo na prihodnji demokratični konvenciji imenovan William McAdoo predsedniškim kandidatom, bo brez dvoma kandidiral govnerski poročnik G. H. Lunn (ki ga vidite na sliki) za podpredsedniško mesto.

KAJ HOČEJO FRANCOZI V PORURJU?

Značilna izjava francoskega generala Mangina. — Francoska vlada bo napela vse sile, samo da ustanovi porensko republiko. — Njegova izvajanja so smešna.

Berlin, Nemčija, 1. aprila. — Pred kratkim je sporočil vrhovni poveljnik francoske okupacijske armade, general Mangin, svoje nazore zastopniku belgijskega časopisa "Nation Belge". Njegova izvajanja jasno dokazujejo, kaj je pravzaprav cilj francoske nasilne politike ob Renu.

General je rekel, da Francija še vedno vstraja pri zahtevi, da je treba ustanoviti posebno porensko republiko, češ, da je edino na ta način zavarovana varnost Nemčije.

Nemško časopisje komentira te izjave s pripombo, da se je Francija zopet enkrat pokazala v pravi luči.

"Kreuzzeitung" pravi: Ali ni smešno, da se prednje govoriti general one armade, ki ogroža ves evropski kontinent, o jamščini? In to govori v času, ko je Nemčija tako potlačena in tako razorožena, da se ne more lotiti niti svojega najslabšega sosedu.

LEHIGH VALLEY ŽELEZNICA BO ZVIŠALA USLUBENCEV PLAČE.

Cleveland, O., 31. marca. — Uprava Lehigh Valley železnice je odredila, da bo plača njenih konduktorjev zvišana za pet procentov. Potemtakem bodo ravnotoliko plačani kot so uslužbenci New York Central železnice.

LA FOLLETTE IMA VEČ PRIJATELJE KOT COOLIDGE.

Madison, Wis., 1. aprila. — Danes so se vršile v Wisconsinu primarne volitve za predsedniškega kandidata. La Follette je dobil par tisoč več glasov kot pa predsednik Coolidge.

Washington, D. C., 1. aprila. — Senatorju Robertu M. La Follette, ki je pred par dnevi obel na pljučnici, se je obrnilo zdravstveno stanje na boljše. Zdravniki upajo, da bo v par dneh popolnoma okréval.

UMOR MRS. BAUER SE NI POJASNJEN

Otroka Mrs. Bauer sta včeraj prišla čula, da je mati mrtva. Umorjena je bila pred osmimi dnevi. — Policija bo zopet zaslišala nekega osumljenca.

Pred enim tednom je bila na samotni cesti Staten Islanda na brutalen način umorjena Mrs. Maud C. Bauer, potem ko je izvojevala s svojim napadalcem obupen boj. Že celi teden od tedaj naprej so detektivni in policijski moči in dan na nogah, da zasledijo morileca, o katerem se je domnevalo od pričetka, da bo kaj hitro padel v roke pravice. Ker pa se je izjavila vsaka sled in ker ni bilo dosedaj mogoče rešiti morilno skrivnost, so prišle oblasti do prečiščenja, da imajo opravka z enim onih skrivnostnih slučajev, v katerih se zločinec izogne kaznjoči pravici že dalj časa, če ne za vedno.

Inspektor John Coughlin, dobro znan newyorški policijski uradnik, je odsedaj osebno prevzel vodstvo preiskave ter se glasi, da je našel novo opornico točko. Okr. pravnik Fach iz Richmond okraja, in dva detektiv iz St. George, Staten Island, so se napotili včeraj v Plainfield, N. J., da obiščejo tam očitve umora, ki baje živi v onem mestu. Ni bilo mogoče izvedeti, če sta detektiva našla dotičnega ter tudi ni pričakovati, da bo okrajni pravdnik vse povedal. Namignilo pa se je, da bo morilec Mrs. Baueg kmalo aretiran ter spravljen a varno, če se ne bodo izjavila vsa pričakovanja. Ni bilo mogoče izvedeti, na čem temelji to zaupanje oblasti, vendar pa se glasi, da so številna pisma, katere sta dobila okrajni pravdnik in detektivski kapitan Van Wagner, vsebovala dragocene migljaje.

Znano pa je, da so oblasti izvedele, da so se mudile ob času, ko je bila umorjena Mrs. Bauer, najmanj štiri osebe v dotični okolici. Te osebe, ki so bile posamič zaslišane, so bile naslednje: dva drvarja, ki sta žagala neko drevo ne dalj kot tristo korakov od mesta, kjer je bila Mrs. Bauer umorjena; voznik nekega tovornega avtomobila, ki je potegnil na cesto karo Mrs. Bauer, ki je obtičala v pesku in neki ugleden trgovec z zemljišči.

Domneva se, da je eden teh štirih naveden oblastim ime človeka, ki je videl morileca ter njegovo žrtev. Policija spravlja vsa anonimna pisma, ki se tičejo umora ter prihajajo vsaki dan v policijski stan. Večina teh pisem prihaja od žensk in deklic, ki poračajo, da so jih nadlegovali moški, jih vabili na vožnje z avtomobilom in da so bile na poti napadene. V večini teh pisem se ne navaja nobenih določenih imen. V enem pismu pa se nahaja ime nekega človeka, o katerem sumi policija nekaj. Zunanost dotičnega se sicer ne sklada popolnoma z opisom anonimne pisalke, a je bil kljub temu povabljen v policijski glavni stan, kjer ga hočejo zaslišati. V dotičnem pismu, katero je pisala neka poročena ženska se glasi:

Glede umora Mrs. Bauer ali povoda za zločin sem imela slično izkušnjo z moškim, o katerem domnevam, da se piše . . . Šla sem po cesti, približno na mesto, kjer so našli Mrs. Bauer umorjeno, ko je privozil za menoj neki moški v Fordovem Sedanu. Ustavil je ter me povabil, naj prisidem. Rekel je, da me bo odvedel domov. Mesto tega pa je zavozil na neko stransko gozdno pot, ter ustavil na neki trati, kjer je postal tako vsiljiv, da sem vsa preplaščena ubežala od njega . . . Glasi se, da je človek, omenjen

VAŽNA PRIČA.

Slika nam predstavlja Williama A. Orra, tajnika bivšega newyorškega guvernerja Whittmana. Senatni preiskovalni odbor, ki je preiskoval poslovanje gen. drž. pravdnika Daughertyja, ga je zaslišal ter izvedel dosti podrobnosti o Daughertyju in njegovem prijatelju Jess Smithu, ki se je bil lansko leto ustrelil v Daughertyjevem stanovanju.

RAZNE NOVOSTI IZ DELAVSKEGA SVETA

V Scrantonu ne vozi nobena polnična železnica. — Stavka kopačev mehkega premoga. — Na delo se bodo vrnili šele tedaj, ko bo podpisana pogodba.

Scranton, Pa., 1. aprila. — Danes je moralo iti nad 100.000 oseb peš na delo, ker je zgodaj jutraj zastrajkalo 600 uslužbencev polničnih železnic.

Uslužbeni so dali kompaniji rok, da jim odgovori, če bo ugodila njihovim zahtevam ali ne. Ker pa do določenega roka ni bilo nobenega odgovora, so vsi zastrajkali.

Motormani in konduktorji zahtevajo sedemnajst centov na uro in primerno skrajšanje delovnega časa.

Nekateri uslužbeni so morali dnevno po trikrat ali štirikrat na delo.

Med delovnimi urami so imeli samo kratke odmore, tako da se tisti, ki precej daleč stanujejo, niti domov niso mogli podati.

Kansas City, Kans., 1. aprila. Premogarji, zaposleni po rovih mehkega premoga v jugozapadnih državah, so prenehali delati. Pravijo, da se bodo šele tedaj vrnili na delo, ko bo podpisana pogodba med družbami ter zastopniki United Mine Workers.

v pismu te ženske, neki ugleden trgovec, na Staten Islandu, o katerem bi nikdo niti izdaleka ne domneval, da na tak način zalezuje ženske.

Policija je privredla včeraj na pozorišče umora krnega psa in ko so dali slednjemu poduhati okrvavljeno rokavico Mrs. Bauer, je pričel slediti neki sledi, ki je vodila približno sto korakov od mesta, kjer je ležala truplo. Tam pa se je pes ustavil in detektivski so prepričani, da je stopil morilec na istem mestu v svoj avtomobil. Patetičen prizor se je završil včeraj, ko so obvestili oboj otoka Mrs. Bauer, da je mati mrtva in da se ne bo nikdar več vrnila. Obe deklici, stari šest in tri leta, se nahajata na domu strica, George Bauer-ja v Linden, N. J. Tjaka so ju odvedli takoj po završenju tragedije.

GEN. LUDENDORFF JE BIL OPROŠČEN

Hitler, voditelj bavarskih fašistov, je bil obsojen na pet let trdnjavske ječe. — Tudi njegovim tovarišem je prisodilo sodišče precej ostre kazni. — Vse glavne ulice Monakova so bile močno zastražene. — Prebivalstvo je bilo s pravorekom zadovoljno.

Monakovo, Bavarska, 1. aprila. — General Ludendorff, ki se je moral zagovarjati zastran veleizdaje, in kateremu je sodišče očitalo, da je skušal meseca novembra lanskega leta strmoglaviti bavarsko vlado, je bil danes oproščen.

Voditelj bavarskih fašistov, Adolf Hitler, in bivši policijski šef Poehner sta bila obsojena na pet let trdnjavske ječe. Poleg tega bo moral plačati vsak še po dvesto zlatih mark kazni.

Ista kazen je zadela njuna pomočnika dr. Webera in polkovnika Kriebela. Po petnajst mesecev ječe so dobili: bivši okrajni monakovski predsednik dr. Fric, polkovnik Roehm, poročnik Purnet ter poročnik Wagner.

Včeraj zjutraj je vojaštvo zastražilo vse glavne monakovske ulice, dočim so bili dohodi k sodniškemu posloplju zabarikadirani z žičnato ograjo.

Vse Monakovo je bilo podobno obroženemu taborišču. Policijski ravnatelj je bil izjavil, da bo vsakdo s smrtno kaznjo, kdor bi skušal izzvati kako demonstracijo.

Danes zjutraj se je tudi izjavilo, da je Hitlerjeva stranka postavila na kandidatno listo za državni zbor imeni Ludendorffa in Poehnerja.

Prebivalstvo je bilo z razsodbo precej zadovoljno. Razsodba je najhujši udarec za bivšega bavarskega diktatorja von Kahra, poveljnika bavarske deželne brambere generala von Lossowa, in bivšega šefa bavarske policije, generala Seisserja.

Ti gospodje so dali vstaji povod, dasiravno so potem svečano izjavljali in prisegali, da so to stavili pod splošnim pritiskom Hitlerjevih pristašev.

Obsodba je že sama posebi smešna. Vsebuje namreč klavzulo, da bosta Hitler in Poehner po šestih mesecih izpuščena, če se bosta dobro obnašala.

Sodniki so se sporazumeli po pet minut trajajočem posvetovanju. Par sekund pozneje je že vedelo vse Monakovo, kakšna kazen je zadela krivce.

Berlin, Nemčija, 1. aprila. — Danes so pa vsej Nemčiji praznovali Bismarkov rojstni dan.

To praznovanje je dalo povod velikanskim nacijskopalističnim demonstracijam.

KARDINAL MUNDELEIN V AVDIJENCI PRI PAPEŽU.

Rim, Italija, 1. aprila. — Danes je sprejel papež v avdijenici kardinala Mundeleina in več njegovih čikaških prijateljev. Pri tej priliki je blagoslovil papež veliko število dpuškov, katere so prinesli romarji iz Amerike.

Kardinal Hayes se je zabaval vse popoldne s svojimi newyorškimi prijatelji.

AMERIŠKA STROKOVNJAKA BOSTA KMALO ODPOTOVALA.

Pariz, Francija, 1. aprila. — Ameriška strokovnjaka na izvedniški konferenci, Charles G. Dawes in Owen D. Young, bosta odpotovala v Ameriko z nekim parnikom, ki odpluje 22. aprila iz Cherbourga.

PROHIBICIJSKI AGENTI SO ZAPLENILI 200 ZABOJEV ŽGANJA.

Prohibicijski agentje so zaplenili včeraj v neki kleti na Spring Streetu dvesto zabojev dobrega žganja. Aretirali so trgovca Suchina, ki ima nad kletjo trgovino s sladkorjem.

Zagovarjati se bo moral pred posebnim zveznim komisarjem.

BELGIJA BO SAMA NADZOROVALA SVOJE IZSELJENCE.

Bruselj, Belgija, 1. aprila. — Belgijska vlada se bo glede vsakega njenega izseljenca že vnaprej prepirčala, če bo spuščen v Ameriko ali ne.

Belgijske oblasti bodo vodile načen račun o kvoti, in vsakega izseljenca bodo belgijski zdravniki pred odhodom natančno preiskali.

FANTA SO VPISALI KOT DEKLIC.

V New Yorku je prošil za službo Harry Armstrong. Ker je moral predložiti rojstni list, je pisal ponj v svoj rojstni kraj v Southampton, I. I. Sporočili so mu, da je bila dotičnega dne rojena tam neka "Emma" Armstrong.

Precej potov in sitnosti je imel, predno so ga prekrstili v Harryja ter popravili amoto.

